

British Embassy
Kyiv

STABILIZATION
SUPPORT SERVICES

Міністерство соціальної
політики України

ЗВІТ

про роботу радників з питань
внутрішньо переміщених осіб
Міністерства соціальної політики України

за період
з 1 по 30 квітня 2017 року

Зміст

I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОГРАМУ

II. АДВОКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ РАДНИКІВ

2.1. Моніторинг впровадження державних програм інтеграції ВПО

2.2. Аналітична, адвокаційна та нормотворча діяльність

2.3. Навчальні та інформаційні програми

III. АНАЛІЗ ЗВЕРНЕНЬ ЗВІТНОГО ПЕРІОДУ

IV. СПІВПРАЦЯ З ОРГАНАМИ ВЛАДИ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ГРОМАДСЬКИМИ ОБ'ЄДНАННЯМИ ТА НЕУРЯДОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

4.1. Аналіз послуг

4.2. Аналіз задоволених клопотань, звернень

4.3. Вирішення правових питань

4.4. Вирішення соціальних питань

4.5. Співпраця з державними та недержавними структурами

4.6. Інформаційна підтримка діяльності

Список скорочень

Програма - [Програма радників з питань внутрішньо переміщених осіб](#)

АТО - антитерористична операція

БФ – благодійний фонд

ВПО - внутрішньо переміщені особи

ГО - громадська організація

ДМС - Державна міграційна служба

ЄІБДВПО - Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб

КМДА – Київська міська державна адміністрація

МінТОТ - Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб

ОДА – обласна державна адміністрація

ПФ – Пенсійний фонд України

СБУ – Служба безпеки України

УВКБ ООН – Управління Верховного комісара ООН у справах біженців

УПСЗН - Управління праці та соціального захисту населення

GIZ

SSS - Stabilization Support Services

I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОГРАМУ

Програма радників з питань внутрішньо переміщених осіб (далі – Програма), започаткована Міністерством соціальної політики України та реалізується організацією Stabilization Support Services завдяки фінансовій підтримці Уряду Великої Британії в рамках проекту «Подолання соціальних наслідків конфлікту на Донбасі та незаконної анексії Криму за допомогою державних структур в Україні та громадянського суспільства». В рамках Програми 30 радників з питань внутрішньо переміщених осіб (далі - ВПО), обрані шляхом прозорого конкурсу, працюють при Міністерстві соціальної політики України. З них 28 радників представлені на регіональних рівнях та 2 – на центральному. Радники разом із Міністерством соціальної політики України та органами місцевої влади вирішують проблемні питання ВПО в конкретних регіонах.

За даними структурних підрозділів соціального захисту населення обласних та Київської міськдержадміністрацій, станом на 25.04.2017 р. взято на облік 1 583 827 ВПО, або 1 273 657 сімей із Криму та Донбасу. Станом на 20.04.2017 р. отримувачам допомоги профінансовано 985 618 тис. гривень.¹

Інформація про Програму постійно поширюється серед ВПО, органи влади на місцях все частіше звертаються до радників за консультаціями та направляють громадян на особистий прийом до них.

II. АДВОКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ РАДНИКІВ

У зв'язку з ухваленням постанов Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 № 352 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509»² та № 365 «Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам»³, виникла низка проблемних питань із реалізації окремих положень. Для їх вирішення Програма розробила пропозиції Міністерству соціальної політики, провела консультації з громадськими організаціями. Докладніше про це в наступних пунктах.

[До змісту](#)

¹ <http://www.msp.gov.ua/news/13032.html>

² <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/352-2016-%D0%BF>

³ <http://zakon0.rada.gov.ua/rada/show/365-2016-%D0%BF>

2.1. Моніторинг впровадження державних програм інтеграції ВПО

25 квітня у Києві відбулася Міжнародна конференція: [«Захист прав людини внутрішньо переміщених осіб: засади інтеграційної політики та регіонального реагування»](#), на якій було оприлюднено результати моніторингу державних програм інтеграції внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та представлені рекомендації для створення ефективних інтеграційних програм на національному та регіональних рівнях. Захід було організовано програмою «Радник з питань ВПО» в партнерстві з проектом Ради Європи «Посилення захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб в Україні» за підтримки Міністерства соціальної політики та Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб.

Менеджером програми «Радник з питань ВПО» були представлені [результати дослідження](#), яке проводилося в усіх регіонах за участі радників з питань ВПО Міністерства соціальної політики. Проведене дослідження, на думку експертів Програми, свідчить про необхідність впровадження системи оцінки ефективності регіональних програм під час підготовки нової Комплексної державної програми.

[До змісту](#)

2.2. Аналітична, адвокаційна та нормотворча діяльність радників

Радники Програми продовжили роботу у трьох підгрупах робочої групи з удосконалення законодавства, створеної при МінТОТ.

Радник національного рівня продовжив роботу у третій підгрупі робочої групи з удосконалення законодавства щодо соціального захисту ВПО та мешканців окупованих територій, створеної при Міністерстві з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб. За результатами діяльності у підгрупі підготовлено проект Порядку виплати пенсії громадянам України, які зареєстровані та проживають у населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення, та в населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.

19 квітня 2017 року відбулася зустріч із Міністром соціальної політики, де було обговорено питання надання статусу дітям, постраждалим від війни, в якій взяла участь радниця у м. Києві. Було донесено думку про неприйнятність застосування ухвалені Постанови про зазначений статус (Постанова Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2017 р. № 268 «Про затвердження Порядку надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів»⁴). В результаті зустрічі було вирішено створити робочу групу для розробки нового документа, до складу якої увійшов фахівець Програми радників.

21 квітня експерт Департаменту стратегії та адвокації Програми радників взяла участь як запрошений експерт у круглому столі [«Діти без супроводу батьків з тимчасово непідконтрольних територій: правові питання»](#), організованому з ініціативи Данської ради з питань біженців у м. Києві. На круглому столі фахівцем було представлено результати дослідження, яке було проведено за участі радників у всіх регіонах України щодо стану

⁴ <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249929466>

дотримання прав дітей-ВПО. Дослідження стосувалося виявлення та актування дітей, які прибули із зони АТО без супроводу законних опікунів, складнощів, що виникають у процесі первинної паспортизації дітей із числа ВПО тощо. За результатами круглого столу учасники за погодженням представника Міністерства соціальної політики прийняли рішення про необхідність розробки методичних рекомендацій для служб у справах дітей у регіонах щодо порядку виявлення дітей, які прибули із зони АТО без супроводу законних опікунів, щодо складання актів у ситуації такого виявлення та подальшого супроводу дітей для покращення процесу виявлення та забезпечення дітям доступу до всіх соціальних послуг і пільг, які передбачені законодавством.

Протягом звітного періоду радники продовжують моніторинг дотримання прав людини на тимчасово окупованих територіях та в «сірих зонах» Луганської та Донецької областей.

[До змісту](#)

2.3. Навчальні та інформаційні програми

Радники проводять освітні зустрічі, тренінги як із ВПО, так і з фахівцями соціальної сфери і активістами громадських організацій.

Протягом звітного періоду радники під час відвідування УПСЗН вели постійну роботу з надання консультацій щодо роботи з ЄІБД ВПО та передачі навчальних матеріалів.

Спільно з представниками Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, за запрошенням GIZ та об'єднаного Центру БПВД, радником у Донецькій області було проведено тренінг для адвокатів центрів вторинної безоплатної правової допомоги Запорізької та Донецької областей.

Радником у Дніпропетровській області були проведені заняття в м. Кам'янське (Дніпропетровської області) з юридичної грамотності для тридцятьох ВПО.

Під час моніторингу стану реалізації соціального проекту радником у Львівській області встановлено, що 24 вагітним жінкам передбачено комплексне обстеження та допологовий супровід. Радником проведено два навчальних заняття з жінками-ВПО щодо гімнастики із запобігання раку молочної залози, на яких були присутні 20 осіб.

Радник у Львівській області спільно з департаментом внутрішньої політики ЛОДА провели тренінг в Інституті лідерства та управління УКУ на тему: «Ефективна зовнішня та внутрішня комунікація», в якому взяли участь 16 ВПО.

Радником у Закарпатській області було проведено тренінг «Політичні права ВПО» для ВПО та громадських організацій, які працюють із переселенцями.

Радники всіх областей розповсюдили брошури «Практичний довідник з питань соціального захисту ВПО», «Взаємодія з правоохоронними органами», «Роз'яснення щодо надання інформації про персональні дані. Відповідальність за порушення норм поведіння із персональними даними» та програму одноденної зустрічі-тренінгу «Протидія сексуальному насильству в умовах конфлікту», що були розроблені фахівцями Програми та видані в рамках Проекту серед службовців, які працюють із ВПО.

Фахівцями Програми були розроблені [інформаційні матеріали](#) для ВПО та працівників управлінь праці та соціального захисту населення, що доступні для ознайомлення на сайті Програми.

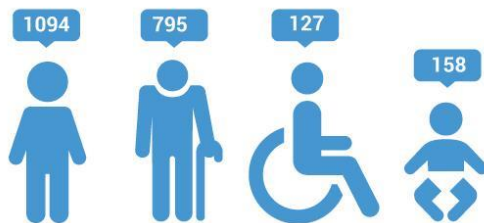
[До змісту](#)

III. АНАЛІЗ ЗВЕРНЕНЬ ЗВІТНОГО ПЕРІОДУ

У квітні на особистий прийом до радників звернулося 2 078 громадян. Серед осіб, які звернулися за допомогою, — працездатних 1 094, 795 пенсіонерів (38 % від загальної кількості), 127 особи з інвалідністю та 158 дітей. Із загальної кількості тих, хто звернувся, - 68 % жінок та 32 % чоловіків. (Див. Діаграму 1 та 2).

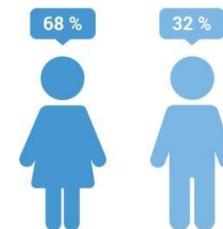
Діаграма 1. Структура ВПО,

кількість осіб

Діаграма 2. Структура за ґендерною

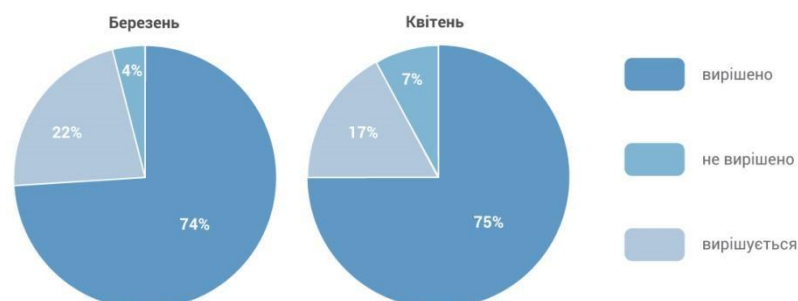
ознакою, %

Із загальної кількості осіб кількість тих, питання яких було вирішено радниками у співпраці з державними органами та органами місцевого самоврядування, становить 75 %, або 1 554 особи. Питомою вагою осіб, питання яких перебувають на стадії вирішення, становить 18 %, або 364 особи, у той час як кількість громадян із не розв'язаними питаннями збільшилося до 7 %, або 160 осіб. Варто зазначити, що результати розгляду звернень за структурою залишаються без суттєвих змін (див. Діаграму 3).

У звітному періоді зареєстровано 4 430 клопотань ВПО з різних питань, які вирішено радниками у співпраці з державними структурами та органами місцевого самоврядування.

Діаграма 3. Результати розгляду радниками звернень внутрішньо переміщених осіб, % до кількості ВПО за місяцями

Аналіз питань, з якими ВПО звертаються до радників, дає змогу зробити висновок, що найбільша кількість звернень у звітному періоді стосується питань з інтеграційними процесами, а саме — пошуком роботи, житла - як тимчасового, так і постійного.

Радники інформують, що в квітні було багато звернень щодо питань призупинення пенсійних виплат за «списками СБУ». Питання надходили як від ВПО, так і від фахівців УПСЗН та громадських організацій.

Управління Пенсійного фонду підтвердило у письмовій відповіді на запит радника в Запорізькій області призупинення виплати пенсій 9 997 особам в області з 01.04.2017р., згідно списку, отриманого від Держприкордонслужби. Управління Пенсійного фонду керується підставою для призупинення виплат пунктом 12 Порядку контролю постанови №365. Радник продовжує отримувати кейси про осіб, які в списках прикордонників зазначені як такі, що знаходяться не непідконтрольній території, але фактично проживають у Запорізькій області, про що мають підтверджуючі документи.

[До змісту](#)

IV. СПІВПРАЦЯ З ОРГАНАМИ ВЛАДИ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ГРОМАДСЬКИМИ ОБ'ЄДНАННЯМИ ТА НЕУРЯДОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

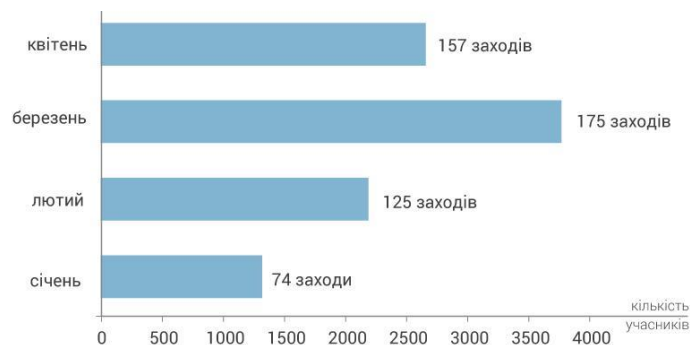
Для вирішення поточних проблем ВПО радники активно співпрацюють з міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо розробки програм фінансування допомоги ВПО з місцевих бюджетів. Упродовж звітного періоду радники брали участь у заходах різного рівня щодо підвищення ефективності роботи УПСЗН, служб у справах дітей, територіальних органів ДМС, центрів зайнятості в частині роботи з ВПО та напрацьовували механізми максимально тісної взаємодії.

4.1. Аналіз послуг

У квітні радниками було надано за Програмою 6 248 послуг, з них для ВПО – 4 901, або 78 % (вирішено 4 430, що становить 90 % від наданих послуг ВПО, та 71 % - від загальної кількості послуг за Програмою).

Радниками було ініційовано, організовано та проведено 157 заходів (див. Діаграму 4), в яких взяло участь 2 681 особа.

Діаграма 4. Динаміка кількості учасників заходів, які були ініційовані/організовані радниками, осіб

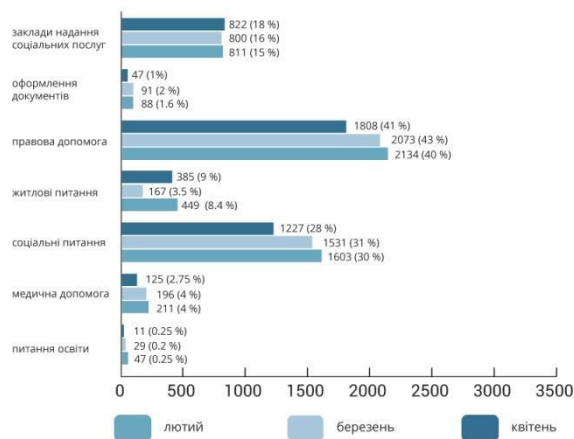

[До змісту](#)

4.2. Аналіз задоволених клопотань, звернень

У звітному періоді зареєстровано 4 430 клопотань ВПО з різних питань, які вирішено радниками у співпраці з державними структурами та органами місцевого самоврядування. В квітні продовжилася тенденція попереднього місяця — найбільше задоволених клопотань було щодо вирішення юридичних питань – 1 808, або 41 % від усіх вирішених звернень (див. Діаграму 5).

Діаграма 5. Розподіл задоволених звернень у результаті дій радників щодо різних питань, кількість звернень (у % до вирішених звернень)

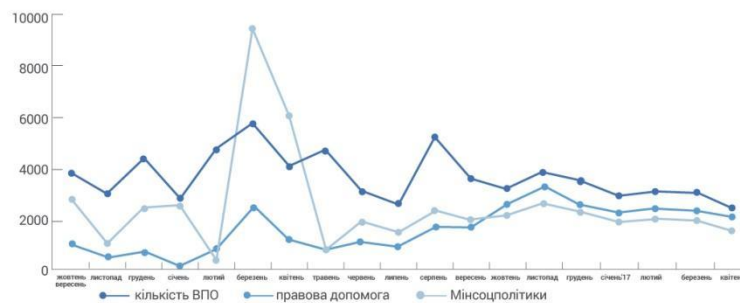

Високий показник задоволених у квітні клопотань припадає на вирішення соціальних питань – надання статусу ВПО, соціальних виплат та допомог (1 227, або 28 % усіх вирішених клопотань). Актуальними залишаються питання направлення до державних і недержавних закладів надання соціальних послуг – 822 задоволених клопотань, або 18 %.

Аналіз свідчить, що порівняно з піковим березнем найбільш актуальними темами звернень залишаються соціальні та правові питання (див. Діаграму б).

Діаграма 6. Динаміка кількості ВПО, які звернулися до радників, та вирішених звернень щодо соціальних питань у співпраці з Мінсоцполітики та надання правової допомоги, осіб та звернень

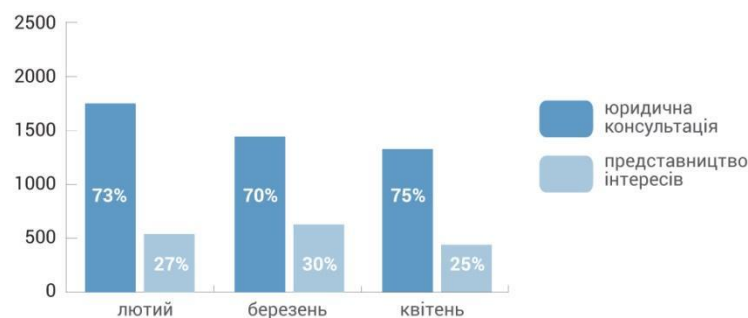

[До змісту](#)

4.3. Вирішення правових питань

Найбільше задоволених клопотань у квітні було щодо вирішення юридичних питань – 1808 клопотань, або 41 % від усіх вирішених звернень. З них з питання надання безкоштовних юридичних консультацій було вирішено 1 360 клопотань (75 % від вирішених звернень з правових питань) та представництва інтересів ВПО в органах державної влади – 448 вирішених звернень (25 %).

Діаграма 7. Розподіл кількості задоволених звернень за підсумками дій радників щодо правових питань, у % до вирішених звернень із правових питань

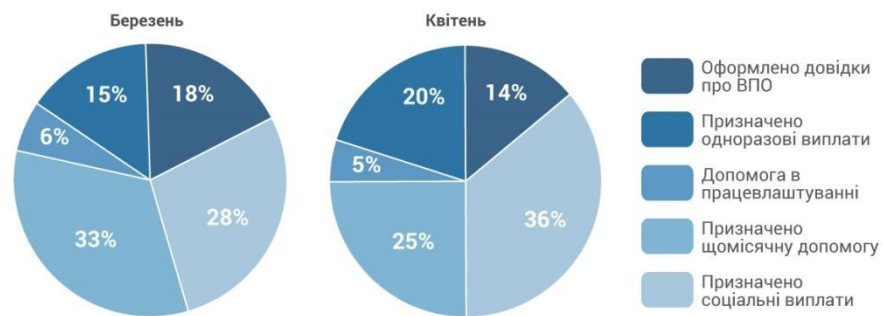
Діаграма 7 засвідчує, що кількість надання безкоштовних юридичних консультацій збільшилася з 70 % від вирішених звернень із правових питань у березні - до 75 % у квітні, а представництво інтересів ВПО в органах державної влади зменшилося з 30 % до 25 %.

[До змісту](#)

4.4. Вирішення соціальних питань

На високому рівні в квітні залишається кількість задоволених клопотань щодо статусу ВПО, соціальних виплат та допомог (1 227, або 28 % від усіх вирішених клопотань). З них найбільше – це щодо призначення соціальних виплат - 36 % та призначення щомісячної адресної допомоги – 25 % від задоволених соціальних клопотань. Ситуація порівняно з попереднім місяцем суттєво не змінилася.

Діаграма 8. Розподіл кількості задоволених звернень у результаті дій радників щодо соціальних питань, у % до вирішених звернень із соціальних питань

Аналіз Діаграми 8 засвідчує, що структура видів допомог за основними напрямками має незначні зміни порівняно з попереднім місяцем. Мало місце зростання призначення одноразових виплат з 15 % у березні до 20 % у квітні та призначення соціальних виплат з 28 % до 36 %. Зменшилася кількість задоволених клопотань щодо оформлення довідок ВПО з 18 % у березні до 14 % у квітні та призначення щомісячної допомоги із 33 % до 25 %.

[До змісту](#)

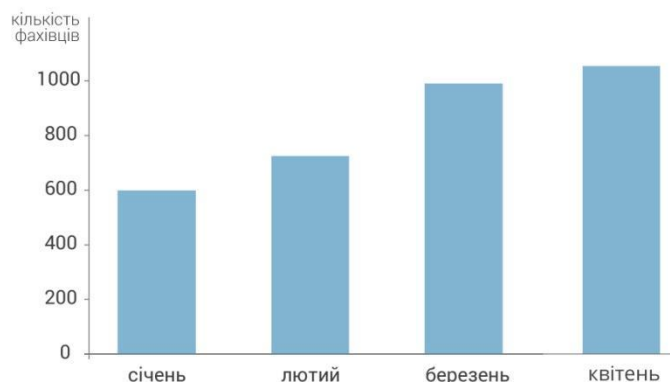
4.5. Співпраця з державними та недержавними структурами

Радниками національного рівня для Мінсоцполітики було підготовлено 115 відповідей на запити різних органів державної влади щодо облікових даних ВПО з ЄІБД, дві відповіді на звернення громадян до Мінсоцполітики, два запити від Мінсоцполітики до Департаментів облдержадміністрацій та чотири клопотання від Мінсоцполітики до судового органу.

Радники національного рівня присутні під час консультування ВПО в Громадській приймальні Мінсоцполітики.

У квітні до радників та фахівців Програми за допомогою та консультацією звернулося 1049 фахівців соціальної сфери, що майже в два рази більше, ніж на початку поточного року (Див. Діаграму 9).

Діаграма 9. Динаміка звернень фахівців соціальної сфери до радників

В квітні було проведено ініційовану радником у м. Києві зустріч за круглим столом, в якій взяли участь представники департаментів КМДА та громадських організацій. На зустрічі було завершено обговорення плану заходів з адаптації ВПО у м. Києві та надіслано документ на остаточне узгодження структурними підрозділами КМДА. В програму було внесено окремий пункт щодо здійснення тренінгової діяльності для працівників державних структур, які працюють із ВПО.

З метою підтримки мешканців Хоспісу для літніх людей у Київській області радником у м. Києві було запущено фандрайзингову компанію зі збору коштів на придбання будівлі. Кампанія проводиться спільно з УВКБ ООН, посольством США в Україні та ГО «Крим СОС» як виконавчим партнером УВКБ ООН. Наразі з необхідних 55 тисяч доларів США уже зібрано більше 8 тисяч.

До вирішення проблем ВПО, з якими зверталися до радника в Закарпатській області, радником були залучені громадські та державні організації, у тому числі ресурси обласної програми «Турбота» для надання матеріальної допомоги ВПО та програми БФ «Карітас» для можливості оплати ліків вразливим верствам переселенців.

Радник у Харківській області взяв участь у роботі групи з питань житла для ВПО при УВКБ ООН за участі працівників соціального захисту, представників міжнародних гуманітарних організацій.

Радником у Запорізькій області спільно з ГО «Крим СОС» було проведено чергове засідання юридичного сабкластеру з питань захисту прав ВПО «Актуальні питання в галузі освіти дітей ВПО та осіб, які мешкають на тимчасово окупованих територіях». У заході взяли участь представники громадських та міжнародних організацій, представники міського департаменту освіти, Запорізького національного університету (ЗНУ), директор Департаменту освіти та науки ЗОДА. Основною тематикою стала вступна кампанія 2017 року у вищі навчальні заклади, можливість отримати державні документи мешканцями непідконтрольних територій та окупованого Криму. За інформацією радника, в м. Запоріжжя працює Освітній центр Крим-Україна при ЗНУ на базі загальноосвітньої школи I-III ступенів № 15. Фахівці відзначають малу кількість бажаючих мешканців Криму скористатися можливостями вступу до ВНЗ на території Запорізької області. Було досягнуто домовленості про проведення громадськими організаціями роз'яснювальної роботи та поширення інформації на окуповані території.

[До змісту](#)

4.6. Інформаційна підтримка діяльності

У квітні радники долучилися до громадських обговорень та надання роз'яснень щодо чинного законодавства стосовно внутрішньо переміщених осіб, діяльності Програми. Загалом було 17 друкованих згадок про радників, 6 радіопередач та 17 сюжетів і телевізійних ефірів за їх участі. Окрім того, радники взяли участь у 16 круглих столах, 2 прес-конференціях, 4 брифінгах та 37 інших заходах.

На сайті Проекту www.radnyk.org та на сторінці <https://www.facebook.com/radnyky/> постійно надається вся інформація про діяльність радників у регіонах та корисні інформаційні і юридичні матеріали для працівників УПСЗН та ВПО.